

LUND UNIVERSITY

CompositiOnline - En nätbaserad ljudkompositionsverkstad - Presentation och beskrivning av internetsidan och vägen fram till en första version

Hjorth, Daniel

2008

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Hjorth, D. (2008). *CompositiOnline - En nätbaserad ljudkompositionsverkstad - Presentation och beskrivning av internetsidan och vägen fram till en första version.*

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

CompositiOnline

- En nätbaserad ljudkompositionsverkstad

Presentation och beskrivning av internetsidan och vägen fram till en första version

**Högskolepedagogisk projektkurs
Musikhögskolan i Malmö 2007-2008
5p**

av

Daniel Hjorth

Innehåll:

1. Introduktion och bakgrund	3
2. Kronologi – dagboksanteckningar	4
3. Hemsidans upplägg	8
3.1. Val av namn och grunddesign	8
3.2. Förstasidan	9
3.3. Huvudrubrikerna	10
3.4. UTRUSTNING.	11
3.4.1. Vad behöver jag?	11
3.4.2. Mikrofonljud in i datorn	12
3.4.3. Skaffa Audacity	13
3.4.4. Om Audacity	14
3.5. LJUDEXPERIMENT	15
3.5.1. Baklängeslek	16
3.5.2. Bakvänd baklängeslek	17
3.5.3. Basröst eller Kalle Anka	18
3.5.4. Extrem röstförvrängning	19
3.6. LJUDKOMPOSITIONER	19
3.6.2. Loopar	21
3.6.3. Ett ljud	22
3.6.4. Fri Komposition	23
3.7. ARKIV	24
3.8. LÄNKAR	24
4. Återkoppling från ”testpiloterna”	25
5. Slutreflektioner	27
6. Referenser	29

1. Introduktion och bakgrund

Min uppfattning är att det inte finns så mycket material kring kreativt ljudskapande för barn och ungdomar. Framförallt inte datorbaserade undervisningsformer. Märk väl att jag medvetet använder begreppet *ljudskapande* och inte musikskapande. Det sistnämnda är ett område som har utforskats ganska mycket och det finns en hel del forskning som har gjorts om ungdomars musikskapande med datorer. Då handlar det om ett mer traditionellt musikskapande baserat på toner och rytmer. Jag har utbildat mig till tonsättare och en viktig del i min utbildning bestod av det s k elektro-akustiska musikskapandet. Kort och mycket förenklat kan man beskriva detta område inom konstmusiken som en slags abstrakt musik uppbyggd av ljudinspelningar som bearbetats i en dator. Denna sorts musik kan upplevas abstrakt av somliga eftersom den ofta saknar både toner och rytmer. Å andra sidan kan den av andra uppfattas som mycket konkret eftersom den lika ofta är uppbyggd av ljud vi känner igen från vårt dagliga liv. Det kan t ex vara en ljudkomposition som består av ljudet från ett glas som krossas. Dagens konstnärer har ett stort intresse för just ljudskapande och det är inte ovanligt att man på gallerier med ny konst får möta ljudinstallationer i stället för tavlor och annan visuell konst. Därför känns det angeläget att skapa förutsättningar för barn och ungdomar att komma i kontakt med ljudskapande i någon form.

I december 2006 kontaktades jag av Kajsa Hallhagen angående ett projekt till Nordiska Musikdagar i Norrköping 2007 som Föreningen Svenska Tonsättare ville initiera. Man ville att någonting skulle göras som har med komposition på internet att göra. Under ett inledande möte med Kajsa Hallhagen och Erik Peters i början av 2007 diskuterade vi fram en idé om att jag skulle jobba med Kulturskolan i Norrköping för att utveckla projektet.

I februari samma år åkte jag till Norrköping för att träffa Ulla-Britt Eriksson och Mats Gripenblad på Kulturskolan i Norrköping. Mats visade mig då programmet Audacity och berättade att de redan jobbat med det i ett projekt på skolan. Efter det inledande mötet bestämde vi att jag skulle hålla i en workshop för kulturskolans elever under våren. Workshopen, som fick namnet "Norrköping Låter" skulle introducera deltagarna i hur man kan jobba med ljud i datorn. Med hjälp av erfarenheterna från den här workshopen skulle jag sedan lägga upp riktlinjerna för en nätbaserad "kompositionsskola". Den här "skolan" har nu fått namnet CompositiOnline och har genomgått en hel del förändringar sedan de första idéerna kom till. I stället för att kalla denna internetsida för skola har jag valt att kalla det för en ljudkompositionsverkstad. Här nedan presenteras denna nätbaserade

ljudkompositionsverkstad, som riktar sig först och främst till ungdomar, men det är också möjligt, och välkommet(!) för andra att använda sig av denna hemsida. Den följande texten är en presentation och beskrivning av en *första* version av hemsidan CompositiOnline. Det är viktigt att förstå att det inte handlar om en färdig produkt som jag här ska försöka "lansera", utan snarare en beskrivning av ett pågående pedagogiskt projekt. CompositiOnline, som sidan ser ut idag (9 jan-08), är även en realitets-anpassad produkt. Valet att använda blogg-verktyget Wordpress och även ekonomiska aspekter har medfört vissa begränsningar som gjort att det förmodligen är en bit kvar till "ideal-versionen" om det nu finns en sådan.

Med tanke på det här högskoleprojektets omfattning (5 nya högskolepoäng) vill jag också poängtera att mycket av jobbet har legat på att fundera ut hur upplägget ska vara och hur texterna ska vara utformade på hemsidan. Därför har jag valt att klistra in varje sida från hemsidan i den följande texten.

2. Kronologi – dagboksanteckningar

Projektet CompositiOnline har genomgått en hel del förändringar under utvecklandet och för att visa på denna process har jag skrivit ner några dagboksanteckningar från det gångna året:

2006

december

Jag kontaktas av Kajsa Hallhagen angående ett projekt till Nordiska Musikdagar i Norrköping 2007 som Föreningen Svenska Tonsättare vill initiera. Man vill att någonting ska göras som har med komposition på internet att göra.

2007

januari

Kajsa Hallhagen, Erik Peters och jag träffas och diskuterar fram en idé om att jag skulle jobba med Kulturskolan i Norrköping för att utveckla projektet.

februari

Ett första möte med Norrköpings Kulturskola. Ulla-Britt, jag och Kajsa diskuterar olika upplägg och Mats Gripenblad visar mig programmet Audacity som de redan jobbat med på

skolan. Tanken på en ljudkompositionsbank på nätet föds. Vi planerar in en två dagar lång workshop där jag ska introducera deltagarna i hur man kan jobba med ljud i datorn.

mars

Jag etablerar kontakt med Måns Ahlin som jobbar som filmpedagog på Norrköpings Kulturskola, lär mig hantera programmet Audacity och funderar på hur man kan använda detta för projektet. En hel del tid lägger jag också på att söka efter andra typer av gratisprogram som kan bearbeta ljud och samtidigt är lätta att överblicka.

april

Jag utarbetar konceptet för de olika kompositionsexperimenten för workshopen och fortsätter undersöka olika program för ljudbehandling som finns tillgängliga på nätet. Efter en hel del efterforskning förstår jag att Audacity nog lämpar sig bäst för den kommande workshopen.

maj

16-17 maj genomför jag workshopen "Norrköping Låter" med hjälp av Måns Ahlin på Norrköpings Kulturskola. Ett tiotal elever deltar under de två dagarna. Under ett möte med Kajsa Hallhagen i Stockholm bestämmer vi att det behövs en separat hemsida för det här projektet och att jag redogör för "Norrköping Låter" under Nordiska Musikdagar samt presenterar idén om en hemsida vid det tillfället också.

juni

Henrik Thornberg och jag börjar arbeta med utformandet av det som får namnet CompositiOnline. Henrik föreslår att vi ska använda bloggverktyget Wordpress för att bygga upp sidan. Jag börjar sätta mig in i hur det fungerar.

juli

Jag och Pär Moberg (som också arbetar med internetbaserad undervisning träffar Lotty Larson från CED och pratar om nätbaserad pedagogik. Jag planerar och förbereder en fortsatt workshop i Norrköping under NMD-veckan för att få fram färdiga ljudkompositioner som kan spelas upp i form av en ljudinstallation under min presentation på fredagens "Musikmöte Special" i NMD-veckan.

augusti

Efter en del funderande tänker jag att bilden som ska vara längst upp på hemsidan ska föreställa digitala ljudvågor och jag gör en snabb test för att se hur det ser ut. Henrik tycker det ser bra ut, men vi kommer överens om att man nog kan jobba lite mer på den och eventuellt stilisera bilden något. Efter ett tag kommer vi fram till den aktuella bilden som anspelar både på ljudvågor och ordet *On Line*. Jag håller i en extra workshop med ”Norrköping Låter” under tisdagkvällen i NMD-veckan. Tyvärr dyker inte många elever upp, men jag och Måns sammanställer ett material som visas under presentationen där ca 200 lärare från olika Kulturskolor i landet deltar.

September

Får reda på att det finns en sida som heter ”Multimediabyrå”. Kollar upp denna. Har fortfarande inte riktigt förstått om det går att lägga ut ljudfiler på hemsidan. Mailar Henrik Thornberg ang detta men får inget svar. Det komplicerade är att jag måste fundera så mycket på det tekniska och upplägget/hur det ser ut på internetsidan. Men jag tänker nu att jag ska göra några enkla uppgifter med mycket begränsningar(!) och testa på ett par elever.

oktober

Deltar i ett inspirerande seminarium om Kreativitet (Gunilla)! Det skulle vara mycket intressant om det finns forskning kring kreativitet och ljud. Vid ett möte med Gunilla pratar vi om hur viktigt det är att jag är tydlig med vad som eventuellt förväntas av användarna av sidan. Hon ska kolla upp om det finns dokumenterad forskning kring auditiv kreativitet. Jag planerar att göra klart en första version av CompositiOnline så att den kan läggas ut i november. Då vill jag testa uppgifterna på några elever för att se hur det fungerar.

november

Tanken var att jag skulle vara klar med sidan nu, men varje gång jag sätter mig med projektet fastnar jag i tekniken kring hemsidan och hur jag ska lägga upp designen. Eftersom det inte finns pengar att utveckla en hemsida från grunden är jag låst till att använda det Bloggverktyg som Henrik hjälpt mig igång med, d v s Wordpress. Jag träffar Gunilla ytterligare en gång och hon föreslår att jag ska testa sidan på mina kurskamrater och ev deras barn. Det låter som en mycket bra idé. Nu bestämmer jag mig också för att finna mig i begränsningarna som Wordpress har och att göra en version utifrån dessa förutsättningar. Gunilla påpekar också att jag i detta projektarbete kan ge förslag på hur en ”optimal” version skulle kunna se ut. Hon

hjälp mig även med att strukturera upp hur den skrivna texten ska se ut. Jag ska börja med en bakgrund och kort introduktion, därefter en utförlig beskrivning av sidans upplägg (med bildskärmsdumpar) och till sist en avslutande diskussion med referenser. Det känns skönt att ha fått hjälp med detta!

december

Jag har mycket att göra på Musikhögskolan i form av olika projekt, så det är väldigt begränsat med tid att sitta ner och arbeta med CompositiOnline. När jag väl gör det fastnar jag återigen i små tekniska detaljer i hemsidabyggandet... Bl a ägnar jag timtal åt att försöka förstå hur man ändrar upplägget på första sidan så att där inte finns en sökfunktion och en länklista. Jag vill nämligen ha förstasidan så ren som möjligt. Eftersom jag bara kan arbeta med sidan online är jag beroende av att min internetuppkoppling fungerar och vissa dagar stoppas jag av detta. I mitten av månaden känner jag mig lite uppgiven för jag har nu, äntligen(!), förstått att Wordpress-verktyget inte alls verkar vara så flexibelt och lättarbetat som jag hade hoppats på. En annan sak som jag funderar mycket på är vad underrubriken ska vara till CompositiOnline. Här är några av de olika förslagen:

- en nätbaserad ljudverkstad
- digitala ljudexperiment på nätet
- ljudkompositioner på nätet
- en ljudexperimentverkstad
- etc etc

Just nu lutar det åt "en ljudkompositionsverkstad" eftersom jag tycker att det låter mest inspirerande! Det har tagit väldigt lång tid för mig att försöka förstå vilka delar som är viktiga att få med på sidan. Först i mitten av december har jag kommit igång ordentligt och känner att jag har ett bra upplägg på gång. Nu har jag delat in sidan i några olika steg. Först en del som handlar om vilken utrustning man behöver. Utformandet av den här delen har dock visat sig ta väldigt lång tid eftersom det är ganska komplicerat att på ett enkelt sätt ge instruktioner om hur man laddar ner ett program och får igång det på sin dator etc. I mellandagarna känner jag mig så pass klar att jag skickar ut länken till mina kurskamrater som lovat titta på sidan och testa lite. Jag får ganska snabbt svar från både Pär Moberg (som även ska läsa denna text) och Gunilla (som har låtit ett barn i 8-årsåldern titta på det). De kommer båda med intressanta kommentarer! Framför allt är det viktigt, som det 8-åriga barnet efterfrågar, att förklara VARFÖR det kan vara kul och spännande med ljudexperiment och ljudkompositioner. Hur

ska jag kunna förklara det? Jag tror att några ljudexempel kan hjälpa till och kanske skulle jag skriva en kort text om varför jag tycker det är kul.

2008

januari

Jag är sjuk den första veckan i januari och kan inte jobba med att färdigställa den här texten om projektet. Efter jag har blivit frisk ser jag över de kommentarer jag hittills fått av min första ”testgrupp” (mina kurskamrater och handledare). Det är många bra kommentarer. Jag är glad över att jag blev färdig med att skicka ut denna första version av CompositiOnline så att jag kan ta med alla bra kommentarer i det här arbetet. Resten av månaden finslipar jag texten och gör några ljudande exempel på ljudkompositioner som kan läggas upp i en ingress till hemsidan för att locka folk att sätta igång och att visa på ”varför” man ska hålla på med att experimentera och komponera med ljud. Detta var ett återkommande önskemål av de som testade sidan först (se 5. Slutreflektion). I slutskedet av mitt skrivande gör jag ett fatalt misstag när jag sparar fel dokument på mitt usb-minne och sedan ersätter det på datorn med en gammal version av dokumentet. Jag tappar bort hela min slutreflektion med anvisningar till den litteratur jag tagit del av. ***Två dagars arbete är helt borta(!)*** - det är så fruktansvärt frustrerande att jag tappar all lust att färdigställa det här projektet. Det här är det värsta med att jobba med datorer, men detta händer ju om man inte är försiktig. Det känns lite paradoxalt att jag blir så frustrerad av det som händer eftersom jag i detta projekt förespråkar datorn som verktyg... Efter en stunds självömkan försöker jag återskapa det jag skrivit och till slut blir jag klar trots allt.

3. Hemsidans upplägg

I det följande avsnittet följer en genomgång av internetsidans upplägg. Först får man se en bild på hur sidan ser ut och efter det kommenterar jag mycket kort innehållet och varför jag valt att lägga upp det på det här sättet.

3.1. Val av namn och grunddesign

Jag har redan från början tänkt att det ska vara en ganska avskalad och översiktlig sida med en design och titel som på något sätt gör att man blir intresserad av vad det handlar om. Därför har jag ägnat mycket tid åt namnet på sidan och vad en ev undertitel ska vara. Jag valde en engelsk titel eftersom det känns lite mer ungdomligt och web-anpassat. Ordet CompositiOnline kom till i ett ganska tidigt stadium av projektet och kanske har tankarna om

vad sidan ska erbjuda användarna ändrats något på vägen. Men jag tycker fortfarande att det är en ganska fantasieggande och bra titel på sidan eftersom det handlar om en slags ljudkomponerande (*Composition-*) och att man kommer åt materialet via nätet (*-On line*).

Grunddesignen av sidan har begränsats av det bloggverktyg med vilket sidan är konstruerad. Rubrikbilden är gjord av Henrik Thornberg med ambitionen att anspela både på bilden av ljudvågor och på ordet *On Line* (se 2. Kronologi – dagboksanteckningar).

3.2. Förstasidan

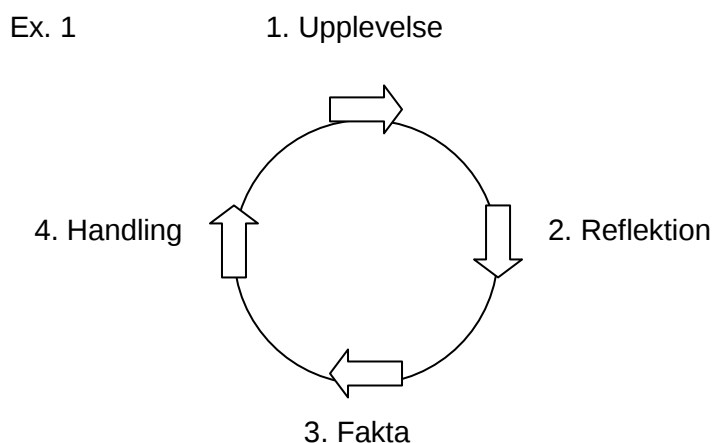
Det här är förstasidan som möter en om man skriver in följande länk:

<http://compositionline.wordpress.com>

Tanken är att det inte ska vara för mycket information på den här sidan, d v s så lite text som möjligt. Efter att ha skickat ut sidan till en liten referensgrupp, som bestod av mina kurskamrater och barn i deras närhet, fick jag ganska snabbt feedback på att det behövs någonting i inledningsskedet som ger inspiration att fortsätta utforska sidan. Om man dessutom betänker innebörden av den berömda s k Läracykeln enligt Kolb (se Ex. 1) vill jag i

skrivande stund gärna lägga in någon form av ljudande exempel på en ljudkomposition och/eller ett ljudexperiment på den här första sidan. Som lite kuriosa kan jag berätta att det tog väldigt lång tid innan jag kom fram till lösningen med huvudrubriker och underrubriker. Främst eftersom jag var tvungen att anpassa mig till de givna mallar som finns i Wordpress-verktygen, men även eftersom det var svårt att få en så översiktlig uppdelning som möjligt av rubriker och underrubriker.

3.3. Huvudrubrikerna

Först kommer en kort presentation av sidan och vad man kan göra på den (COMPOSITIONLINE). Därefter beskrivs vilken utrustning man behöver för att kunna göra detta (UTRUSTNING). Först tänkte jag att den här i mitt tycke ganska tråkiga men nödvändiga biten av ljudskapandet skulle få ligga som sista rubrik, så att inte lusten försvinner på vägen innan man nått fram till ljudexperimenten. Men jag insåg ganska snabbt att det nog är omöjligt att förstå vad ljudexperimenten går ut på om man inte har tillgång till verktygen först. När man väl har tittat på vilken utrustning som behövs och laddat ner Audacity kan man börja med ljudexperimenten, (LJUDEXPERIMENT), och därefter kan man göra de lite mer fria uppgifterna under rubriken LJUDKOMPOSITIONER. Under rubriken ARKIV ska man sedan kunna läsa om olika projekt som har genomförts med hjälp av CompositiOnline och

programmet Audacity. Sist har jag lagt ut några länkar (LÄNKAR) som förhoppningsvis kan vara intressanta för dem som är inne på sidan och tittar.

3.4. UTRUSTNING.

3.4.1. Vad behöver jag?

The screenshot shows the homepage of CompositiOnline, a website for audio composition. The header features the site's name 'CompositiOnline' and the tagline '– en ljudkompositionsverkstad'. A navigation bar includes links to 'HEM', 'COMPOSITIONLINE', 'UTRUSTNING' (highlighted), 'LJUDEXPERIMENT', 'LJUDKOMPOSITIONER', 'ARKIV', and 'LÄNKAR'. The main content area is titled '1. Vad behöver jag?' and lists two requirements: a computer with a microphone and the Audacity software. A sidebar on the right, titled 'INNEHÅLL:', provides a table of contents for the site's sections.

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE **UTRUSTNING** LJUDEXPERIMENT LJUDKOMPOSITIONER ARKIV LÄNKAR

1. Vad behöver jag?

För att kunna göra dina egna ljudexperiment/-kompositioner på den här sidan behöver du:

1. En dator med mikrofon (inbyggd eller en som du kopplar in genom datorns mikrofoningång)
2. Gratisprogrammet Audacity

INNEHÅLL:

- CompositiOnline
 - Hur gör jag?
- UTRUSTNING
 - **1. Vad behöver jag?**
 - 2. Mikrofonljud in i datorn
 - 3. Skaffa Audacity
 - 4. Om Audacity
- LJUDEXPERIMENT
 - 1. "Baklängeslek"
 - 2. "Bakvänd baklängeslek"
 - 3. "Basröst eller Kalle Anka"
 - 4. "Extrem röstförvrängning"
- LJUDKOMPOSITIONER
 - 1. "Ljudberättelse"
 - 2. "Loopar"
 - 3. "Ett ljud"
 - 4. "Fri komposition"
- ARKIV
 - Norrköping Låter
- LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

Den enkla och befogade frågan i rubriken besvaras med ett förhoppningsvis lika enkelt svar; en dator med mikrofon och programmet Audacity. Jag har valt att använda programmet Audacity som grund eftersom det är ett gratis-program som vem som helst har möjlighet att ladda ner från internet. Dessutom finns det i väl fungerande versioner både för Mac och PC. Det är ett bra program för grundläggande ljudbearbetning, framför allt med tanke på att det är helt gratis. Däremot tycker jag inte det når upp till den standard avseende användarvänlighet och intuitivitet som de bästa proffsprogrammen har idag. En viktig faktor för hur ett program upplevs är givetvis det visuella intrycket som möter användaren, och här lämnar tyvärr Audacity mycket övrigt att önska. När man öppnar programmet möts man av en grå, ganska steril datormiljö med en mängd knappar, regler och inställningar. Detta är synd eftersom det

lätt kan ta udden av det lustfyllda och i värsta fall döda upptäckarglädjen. Tänk vad härligt det skulle vara om det hade funnits ett gratis barn- och ungdoms-anpassat ljudbearbetningsprogram! Gissningsvis tror jag det skulle vara mycket välkommet inom det estetiska området i grundskolan. Trots det tråkiga användarinterfacet i Audacity är programmet ändå så pass bra att jag utan tvekan anser det vara det bästa alternativ som finns till buds för tillfället, och det tjänar sitt syfte mer än väl för det som ska göras inom ramen för övningarna i CompositiOnline. Jag har valt att utesluta så mycket teknisk data (kring datorns tekniska prestanda etc) som möjligt eftersom jag vill få folk att känna det som en enkel sak att komma igång! Idag har de allra flesta tillgång till en dator både i hemmet och på skolan och därför får man anta att om de inte själva kan lista ut om det finns en inbyggd mikrofon eller ej, så kan de förmodligen fråga någon datorkunnig i sin närhet.

3.4.2. Mikrofonljud in i datorn

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE **UTRUSTNING** LJUDEXPERIMENT LJUDKOMPOSITIONER ARKIV LÄNKAR

2. Mikrofonljud in i datorn

En hel del datorer har inbyggda mikrofoner och då behöver man inte ansluta en mikrofon till datorn. Om din dator inte har någon inbyggd mikrofon finns det här några länkar som visar hur man ska göra:

1. [En sida som visar vilka ingångar som finns på de flesta stationära PC-datorer mm.](#)
2. [En instruktionsfilm om hur man sätter igång mikrofonförstärkning på en PC \(detta kan behövas om du kopplar in en mikrofon till din dator\).](#)

INNEHÅLL:

CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ **2. Mikrofonljud in i datorn**
→ 3. Skaffa Audacity
→ 4. Om Audacity
LJUDEXPERIMENT
→ 1. "Baklängeslek"
→ 2. "Bakvänd baklängeslek"
→ 3. "Basröst eller Kalle Anka"
→ 4. "Extrem röstförvrängning"
LJUDKOMPOSITIONER
→ 1. "Ljudberättelse"
→ 2. "Loopar"
→ 3. "Ett ljud"
→ 4. "Fri komposition"
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

En av mina ”testpiloter” fastnade just på den här punkten eftersom personen i fråga inte hade någon inbyggd mikrofon i datorn (eller i alla fall trodde sig veta att det inte fanns någon intern mikrofon). Här kanske jag därför ska skriva lite mer om hur man tar reda på om man har en inbyggd mikrofon (t ex i sin bärbara dator).

3.4.3. Skaffa Audacity

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE **UTRUSTNING** LJUDEXPERIMENT LJUDKOMPOSITIONER ARKIV LÄNKAR

3. Skaffa Audacity

Det är helt lagligt och väldigt enkelt att ladda ner detta gratisprogram.

Gör så här:

1. Klicka på den länk nedan som passar din dator (PC eller Mac).
2. Klicka på länken "Audacity 1.2.6 installer" under "Recommended Download" om du har PC. Klicka på länken "Audacity 1.2.6" under "Recommended Download" om du har en Mac (om du har en väldigt ny Mac kan du klicka på "Audacity 1.2.5" istället). Nu ska programmet laddas ner.
3. Följ därefter instruktionerna för att installera programmet på din dator.

[Audacity för PC](#)

[Audacity för MAC](#)

INNEHÅLL:

CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ 2. Mikrofonljud in i datorn
→ **3. Skaffa Audacity**
→ 4. Om Audacity
LJUDEXPERIMENT
→ 1. "Baklängeslek"
→ 2. "Bakvänd baklängeslek"
→ 3. "Basröst eller Kalle Anka"
→ 4. "Extrem röstförvrängning"
LJUDKOMPOSITIONER
→ 1. "Ljudberättelse"
→ 2. "Loopar"
→ 3. "Ett ljud"
→ 4. "Fri komposition"
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

När jag jobbade med instruktionerna under den här rubriken hade jag följande två infallsvinklar:

1. Beskriv så kortfattat som möjligt och anta att folk klarar av att installera ett program på sin dator utan hjälp från mig.
2. Beskriv varje steg utförligt så att även de utan datorvana klarar av att installera programmet.

Självklart, kan man ju tycka, är den sistnämnda att föredra, men jag valde ändå att gå på den första linjen. Detta gjorde jag dels eftersom jag vill ha så kortfattade och kärnfulla instruktioner som möjligt och dels eftersom det hade varit helt omöjligt att formulera instruktioner som täcker alla möjliga fel som kan uppstå under en installation av ett program. Risken finns att hela konceptet faller på att det är för krångligt att få Audacity att fungera för dem som inte redan har det på sin dator. Det här var något som jag ville få feedback på från de som testat sidan och det verkar trots allt inte ha varit så stora problem (se Återkoppling från ”testpiloterna”).

3.4.4. Om Audacity

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE **UTRUSTNING** LJUDEXPERIMENT LJUDKOMPOSITIONER ARKIV LÄNKAR

4. Om Audacity

Audacity är ett gratisprogram för ljudinspelning och mixning som vem som helst får ladda ner från internet (se "Skaffa Audacity"). När du väl har installerat Audacity på din dator är det dags att lära sig lite hur programmet fungerar. Här får du några snabba tips om hur du kommer igång.
Om du vill lära dig programmet lite mer ordentligt kan du klicka på länken längst ner.

Länkarna nedan visar steg för steg hur man snabbt kommer igång med programmet. Kolla igenom varje video och testa därefter själv. Man lär sig bäst genom att prova programmet på egen hand!

När du har gjort alla tre stegen är du definitivt redo att börja med ljudexperimenten!

[1. Hur man spelar in ljud i Audacity.](#)

[2. Hur man klipper i det inspelade ljudet.](#)

[3. Hur man lägger på effekter!](#)

[Lär dig Audacity lite mer grundligt genom att klicka här!](#)

INNEHÅLL:

CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ 2. Mikrofonljud in i datorn
→ 3. Skaffa Audacity
→ **4. Om Audacity**
LJUDEXPERIMENT
→ 1. "Baklängeslek"
→ 2. "Bakvänd baklängeslek"
→ 3. "Basröst eller Kalle Anka"
→ 4. "Extrem röstförvrängning"
LJUDKOMPOSITIONER
→ 1. "Ljudberättelse"
→ 2. "Loopar"
→ 3. "Ett ljud"
→ 4. "Fri komposition"
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

I det här avsnittet finns det länkar till en hel del bra instruktionsvideor för programmet Audacity som jag hittat på två fantastiska sidor; PIM (Praktisk IT- och Mediekompetens) och Multimediabyrån. Tyvärr kan man inte lägga ut videos eller musik (mp3:or) i wordpress, så jag var tvungen att komma med en annan lösning och när jag hittade de här sidorna och förstod hur man gjorde länkar kändes det som att sidan fick en helt ny dimension. Det är dessutom en pedagogisk vinst att länka vidare till andra intressanta platser! Jag har valt att urskilja länkar från övrig text genom att skriva dem med kursiv stil. Om man på hemsidan ställer muspekaren över en kursiv text visas den aktuella länken i en liten ruta vid pekaren. Klickar man sedan på den kursiva texten kommer man direkt till länken. Under den första länken finns en instruktionsvideo som visar hur man får ljud in i Audacity. Den andra länken visar hur man klipper i det inspelade ljudet och den tredje går igenom hur man kan lägga på olika effekter på ljudet. Längst ner finns en länk som leder till en mer grundlig genomgång av Audacity. Under rubriken LÄNKAR kan man komma åt samma länk.

3.5. LJUDEXPERIMENT

När jag började arbetet med att utforma CompositiOnline-sidan visste jag inte riktigt vad målet skulle vara för de eventuella användarna, mer än att jag ville att sidan skulle visa på hur man, med en dators hjälp, kan vrida, förvränga och leka med ljud. Min första tanke var att få barn och ungdomar att göra färdiga ljudkompositioner som de kunde sedan kunde lägga ut på internet, men efterhand kändes det viktigare och mer intressant att flytta fokus från det målinriktade (den färdiga ljudkompositionen) till själva processen i ljudskapandet (experimenterandet/upptäckarglädjen/leken). Detta gjorde att jag började skissa på en slags kortare ”förövningar” till kompositionsuppgifterna. Eftersom jag är skolad tonsättare tänkte jag automatiskt att det skulle vara just kompositionsuppgifter, men ju längre tiden gick desto tydligare stod det klart att det inte skulle vara uppgifter utan **förslag** till kompositioner. Det *icke-tvingande* i ett förslag känns, för min egen del i alla fall, mer kreativt än en *tvingande* uppgift! För att få med det experimentella (som i min mening är en förutsättning för nytänkande och nyskapande) i förövningarna till dessa kompositionsförslag bestämde jag mig för att använda benämningen *ljudexperiment* istället. På det viset poängteras det att det handlar om en undersökande verksamhet som inte behöver sluta i någon konkret slutprodukt.

3.5.1. Baklängeslek

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE UTRUSTNING **LJUDEXPERIMENT** LJUDKOMPOSITIONER ARKIV LÄNKAR

1. “Baklängeslek”

1. Skriv ner någonting på en lapp. Ex: “Nu ska jag spela in min röst”
2. Skriv det sedan baklänges. Ex: “tsör nim ni aleps gaj aks uN”
3. Spela in när du läser din baklängesmening.
4. Spegelvänd din inspelning med hjälp av effekten *Baklänges* i Audacity. Lyssna!

INNEHÅLL:
CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ 2. Mikrofonljud in i datorn
→ 3. Skaffa Audacity
→ 4. Om Audacity
LJUDEXPERIMENT
→ 1. **“Baklängeslek”**
→ 2. “Bakvänd baklängeslek”
→ 3. “Basröst eller Kalle Anka”
→ 4. “Extrem röstförvrängning”
LJUDKOMPOSITIONER
→ 1. “Ljudberättelse”
→ 2. “Loopar”
→ 3. “Ett ljud”
→ 4. “Fri komposition”
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

Den här ljudleken var jag med att göra som en slags ljudande gästbok på en julfest för ett par år sedan. Vi bad alla gäster att skriva ner en kort julhälsning som de sen fick läsa in på datorn baklänges. Sedan spegelvände vi ljudinspelningen och sparade ljudfilerna på datorn. Det blev ett kul och annorlunda minne!

3.5.2. Bakvänd baklängeslek

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE UTRUSTNING **LJUDEXPERIMENT** LJUDKOMPOSITIONER ARKIV LÄNKAR

2. “Bakvänd baklängeslek”

1. Läs in en kort mening. Ex “Jag heter Daniel”
2. Spegelvänd din inspelning med effekten *Baklänges* i Audacity.
3. Lyssna och försök att härma din baklänges röst.
4. Spela in när du läser din baklängeshärming.
5. Spegelvänd din härming. Lyssna!

INNEHÅLL:
CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ 2. Mikrofonljud in i datorn
→ 3. Skaffa Audacity
→ 4. Om Audacity
LJUDEXPERIMENT
→ 1. “Baklängeslek”
→ **2. “Bakvänd baklängeslek”**
→ 3. “Basröst eller Kalle Anka”
→ 4. “Extrem röstförvrängning”
LJUDKOMPOSITIONER
→ 1. “Ljudberättelse”
→ 2. “Loopar”
→ 3. “Ett ljud”
→ 4. “Fri komposition”
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

Den här leken utformade jag som en fortsättning på den första baklängesleken. När man ska försöka härma ett ljud tillkommer ett moment, nämligen det gehörsrättiga. Jag tror att detta kan vara en väldigt bra gehörsövning i ett mycket avdramatiserat sammanhang!

3.5.3. Basröst eller Kalle Anka

The screenshot shows the CompositiOnline website. The header has the logo 'CompositiOnline - en ljudkompositionsverkstad' and a large 'CompositiOnline' title. A navigation bar includes links: HEM, COMPOSITIONLINE, UTRUSTNING, LJUEXPERIMENT (highlighted), LJUDKOMPOSITIONER, ARKIV, and LANKAR. The main content area features the title '3. "Basröst eller Kalle Anka"' and two numbered steps: 1. 'Spela in din röst.' and 2. 'Bearbeta inspelningen med verktyget *Ändra tonhöjd* under menyn *Effekt* i Audacity. Man kan antingen höja tonhöjden (Kalle Anka) eller sänka tonhöjden (basröst). Testa båda effekterna!'. To the right is a 'INNEHÅLL:' section with a list of links: CompositiOnline, Hur gör jag?, UTRUSTNING, 1. Vad behöver jag?, 2. Mikrofonljud in i datorn, 3. Skaffa Audacity, 4. Om Audacity, LJUEXPERIMENT, 1. "Baklängeslek", 2. "Bakvänd baklängeslek", 3. "Basröst eller Kalle Anka" (highlighted in red), 4. "Extrem röstförvrängning", LJUDKOMPOSITIONER, 1. "Ljudberättelse", 2. "Loopar", 3. "Ett ljud", 4. "Fri komposition", ARKIV, Norrköping Låter, and LANKAR. The footer mentions 'Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide'.

Det här är en väldigt enkel ljudlek, men den verkar roa alla som provar. Det är alltid roligt att höra sin egen röst i ett annat tonläge än det man är van vid. Alla de här experimenten kan man ju sedan variera på en mängd olika sätt. Man skulle kunna spela in en uppläsning av en dialog och ändra den ena rösten till "Kalle Anka" och den andra till en "basröst". Här är det ju som alltid bara fantasin som sätter gränserna.

3.5.4. Extrem röstförvrängning

The screenshot shows the CompositiOnline website. The header has the logo 'CompositiOnline - en ljudkompositionsverkstad' and a large 'CompositiOnline' title. A navigation bar includes links: HEM, COMPOSITIONLINE, UTRUSTNING, LJUDEXPERIMENT (highlighted), LJUDKOMPOSITIONER, ARKIV, and LÄNKAR. The main content area features the title '4. "Extrem röstförvrängning"' and two numbered instructions. The right sidebar contains an 'INNEHÅLL:' section with a list of links, where '4. "Extrem röstförvrängning"' is highlighted in red. The footer mentions 'Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide'.

CompositiOnline
- en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE UTRUSTNING **LJUDEXPERIMENT** LJUDKOMPOSITIONER ARKIV LÄNKAR

4. "Extrem röstförvrängning"

1. Spela in din röst i Audacity (exempelvis när du säger ditt namn).
2. Förvräng ljudet så mycket du bara kan genom att använda en massa effekter från menyn *Effekt* i Audacity. **Kan du få ljudet att låta som någonting annat än en röst?**

INNEHÅLL:

- CompositiOnline
 - Hur gör jag?
- UTRUSTNING
 - 1. Vad behöver jag?
 - 2. Mikrofonljud in i datorn
 - 3. Skaffa Audacity
 - 4. Om Audacity
- LJUDEXPERIMENT
 - 1. "Baklängeslek"
 - 2. "Bakvänd baklängeslek"
 - 3. "Basröst eller Kalle Anka"
 - **4. "Extrem röstförvrängning"**
- LJUDKOMPOSITIONER
 - 1. "Ljudberättelse"
 - 2. "Loopar"
 - 3. "Ett ljud"
 - 4. "Fri komposition"
- ARKIV
 - Norrköping Låter
- LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

Tanken med den här övningen är att man ska bli medveten om hur mycket man kan förvränga ett enda ljud med hjälp av en dator. Den här övningen var en av de första som jag gjorde på min diplomutbildning i komposition på Musikhögskolan i Malmö och jag tror den är lika fascinerande i alla åldrar och på olika nivåer. Det är också ett sätt att lära känna datorns och i det här fallet Audacitys möjligheter och begränsningar.

3.6. LJUDKOMPOSITIONER

När jag började fundera på det här projektet var det just det här som jag tyckte skulle vara målet; att få ungdomar att göra sina egna ljudkompositioner. Efterhand har jag ändrat fokus till att målet i stället kan vara att få ungdomar att få upp öronen ögonen (eller kanske öronen!) för

hur man kan jobba med ljud med datorns hjälp och precis som jag tycker att det känns spännande. Om man klickar på rubriken LJUDKOMPOSITIONER har jag i en uppmaning försökt få med några av de ledord jag själv strävar efter att ha när jag komponerar:

Glöm inte att experimentera, behålla känslan av upptäckarglädje och att ha kul!!!

Jag tycker det är viktigt att hela tiden poängtera att man ska våga testa nya saker och att det är viktigt att experimentlustan får styra när man håller på med ljud på det här sättet. Att göra ljudkompositioner (och även musik!) på det här sättet skiljer sig markant från ett mer traditionellt sätt att komponera, där man först måste lära sig det musikaliska hantverket innan man kan börja skapa på egen hand.

3.6.1. Ljudberättelse

The screenshot shows the homepage of the CompositiOnline website. The header features the logo 'CompositiOnline - en ljudkompositionsverkstad' and a large 'CompositiOnline' title. A navigation bar includes links: HEM, COMPOSITIONLINE, UTRUSTNING, LJUDEXPERIMENT, LJUDKOMPOSITIONER (highlighted), ARKIV, and LÄNKAR. The main content area is titled '1. "Ljudberättelse"' and contains three numbered steps: 1. Gå ut och spela in ljud som du förknippar med den plats du befinner dig på. Det kan vara ljudet av bussar, spårvagnar, bilar, människor, djur, saker etc. 2. För över ljuden till din dator. 3. Gör sedan en ljud-berättelse i Audacity där endast de inspelade ljuden används. To the right, an 'INNEHÅLL:' section lists a table of contents with links to various pages, including 'Ljudkompositioner' and 'Ljudberättelse' (highlighted in red). The footer mentions 'Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide'.

CompositiOnline
- en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE UTRUSTNING LJUDEXPERIMENT **LJUDKOMPOSITIONER** ARKIV LÄNKAR

1. "Ljudberättelse"

1. Gå ut och spela in ljud som du förknippar med den plats du befinner dig på. Det kan vara ljudet av bussar, spårvagnar, bilar, människor, djur, saker etc.
2. För över ljuden till din dator.
3. Gör sedan en ljud-berättelse i Audacity där endast de inspelade ljuden används.

INNEHÅLL:

CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ 2. Mikrofonljud in i datorn
→ 3. Skaffa Audacity
→ 4. Om Audacity
LJUDEXPERIMENT
→ 1. "Baklängeslek"
→ 2. "Bakvänd baklängeslek"
→ 3. "Basröst eller Kalle Anka"
→ 4. "Extrem röstförvrängning"
LJUDKOMPOSITIONER
→ **1. "Ljudberättelse"**
→ 2. "Loopar"
→ 3. "Ett ljud"
→ 4. "Fri komposition"
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

Det här var den uppgift som jag gav eleverna på Norrköpings Kulturskola under workshopen ”Norrköping Låter”. För att kunna göra den här typen av ljudkompositioner behöver man någon slags bärbar inspelningsutrustning. I Norrköping blev eleverna indelade i grupper om två och blev sedan försedda med minidisc och mikrofon för att gå ut på stan och spela in ljudet av spårvagnar, bilar, fågelsång, fotsteg etc. Det är inte så troligt att folk i allmänhet har tillgång till en minidisc, men idag finns det en massa nya produkter man kan använda för att spela in ljud i sin omgivning. Förutom mp3-spelare och andra bärbara musikspelare har de flesta mobiltelefoner inspelningsfunktion. Även om ljudkvaliteten kan vara dålig så finns det idag möjlighet att ganska enkelt göra inspelningar och det bör man ju utnyttja tycker jag! Problemet med den här övningen ligger nog snarare i nästa steg; att få in det inspelade ljudet i datorn och in i Audacity. Förhoppningsvis kan detta i så fall lösas på samma sätt som tidigare, d v s man tar hjälp av någon teknikkunnig i sin närhet.

3.6.2. Loopar

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE UTRUSTNING LJUDEXPERIMENT **LJUDKOMPOSITIONER** ARKIV LÄNKAR

2. “Loopar”

1. Spela in en mängd korta ljud (1–5 sekunder långa) av olika slag. Ex: ljudet när man knycklar ihop ett papper, harklar sig, en sax som klipper i ett papper etc.
2. Markera ett ljud och använd effekten *Repetera* under menyn *Effekt (Effect)*. Du kan fylla i hur många gånger du vill att ljudet ska repeteras. Om du lyssnar på resultatet hör du att det uppstår en slags rytm eller puls. När du repeterar ett och samma ljud flera gånger efter varandra på det här sättet kallas det för att man gör en “loop” av ljudet.
3. Testa nu att göra flera “loopar” av olika ljud som spelas upp samtidigt på olika spår.
4. Gör en ljudkomposition som bygger på en massa korta ljud som du gör “loopar” på!

INNEHÅLL:
CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ 2. Mikrofonljud in i datorn
→ 3. Skaffa Audacity
→ 4. Om Audacity
LJUDEXPERIMENT
→ 1. “Baklängeslek”
→ 2. “Bakvänd baklängeslek”
→ 3. “Basröst eller Kalle Anka”
→ 4. “Extrem röstförvrängning”
LJUDKOMPOSITIONER
→ 1. “Ljudberättelse”
→ **2. “Loopar”**
→ 3. “Ett ljud”
→ 4. “Fri komposition”
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

Att hålla på med ”loopar” inom musik är för många musikintresserade ungdomar lika naturligt som att prata om noter och rytmer för mer traditionellt skolade musiker. Jag tyckte att det kunde vara en pedagogisk vinst att ha med detta begrepp och att dessutom förklara vad en loop egentligen är; att man spelar upp en och samma ljudfil om och om igen. Jag skulle vilja fortsätta att utveckla loop-begreppet med nya uppgifter och även förklara hur man använder loopar inom pop-musik etc.

3.6.3. Ett ljud

The screenshot shows the CompositiOnline website. The header features the logo 'CompositiOnline - en ljudkompositionsverkstad' and a large 'CompositiOnline' title with a green wavy background. A navigation bar includes links: HEM, COMPOSITIONLINE, UTRUSTNING, LJUDEXPERIMENT, LJUDKOMPOSITIONER (highlighted), ARKIV, and LÄNKAR. The main content area is titled '3. "Ett ljud"' and contains three numbered instructions: 1. Välj ut endast ett ljud (exempel ljudet av en läskburk som faller i marken). 2. Försök förändra det så mycket som möjligt med hjälp av effekterna som finns i Audacity under menyn *Effekt*. 3. Gör en ljudkomposition bara utifrån de nya ljuden du gjort! To the right, an 'INNEHÅLL:' section lists a table of contents with links to various pages, including 'Hur gör jag?', 'UTRUSTNING', 'LJUDEXPERIMENT', 'LJUDKOMPOSITIONER', 'ARKIV', and 'LÄNKAR'. The 'LJUDKOMPOSITIONER' section lists '1. "Ljudberättelse"', '2. "Loopar"', and '3. "Ett ljud"' (highlighted in red). The footer mentions 'Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide'.

Precis som övningen ”Extrem röstförvrängning” under LJUDEXPERIMENT-rubriken handlar det här om att utforska Audacitys möjligheter till ljudbearbetning. Om man får begränsningen att enbart använda ett enda ljud tvingas man att hitta sätt som förvränger eller

åtminstone varierar ljudet på något sätt. Här uppmanas man att undersöka alla inbyggda effekter som finns i Audacity.

3.6.4. Fri Komposition

CompositiOnline
– en ljudkompositionsverkstad

CompositiOnline

HEM COMPOSITIONLINE UTRUSTNING LJUDEXPERIMENT **LJUDKOMPOSITIONER** ARKIV LÄNKAR

4. “Fri komposition”

Gör din egen ljudkomposition. Här finns några tips om hur man kan börja:

- Gör ditt eget ljudexperiment. Gör upp egna instruktioner som du sedan följer. Välj ut någonting från ljudexperimentet och gör en ljudkomposition utifrån det.
- Välj ut någonting från ett ljudexperiment eller en ljudkomposition du gjort tidigare. Vidareutveckla din komposition eller gör en ny komposition som bygger på den del du väljer ut.
- Gör en ny komposition som bygger på någon idé du fått under något av de tidigare ljudexperimenten/ljudkompositionerna.

Behåll känslan av experimenterande, upptäckarglädje och nyfikenhet!

INNEHÅLL:

CompositiOnline
→ Hur gör jag?
UTRUSTNING
→ 1. Vad behöver jag?
→ 2. Mikrofonljud in i datorn
→ 3. Skaffa Audacity
→ 4. Om Audacity
LJUDEXPERIMENT
→ 1. “Baklängeslek”
→ 2. “Bakvänd baklängeslek”
→ 3. “Basröst eller Kalle Anka”
→ 4. “Extrem röstförvrängning”
LJUDKOMPOSITIONER
→ 1. “Ljudberättelse”
→ 2. “Loopar”
→ 3. “Ett ljud”
→ 4. **“Fri komposition”**
ARKIV
→ Norrköping Låter
LÄNKAR

Blogga med WordPress.com. • Theme: Freshy by Jide

Den här övningen eller uppgiften har jag medvetet lagt sist bland kompositionsuppgifterna eftersom det kan vara skönt att ha lärt känna de olika sätten man kan bearbeta ett ljud på och att ha fått förslag på olika utgångspunkter innan man gör sin egen ljudkomposition från grunden. Sedan är det ju ingenting som säger att man måste göra dessa övningar i ordning.

3.7. *ARKIV*

Under denna rubrik har jag nu lagt ut lite information om workshopen ”Norrköping Låter” för att visa på hur man kan jobba med ljudkompositioner i projektform på en kulturskola. Min tanke är att man sedan efter behov ska kunna fylla på med andra projekt som gjorts där man har jobbat med ljudkomposition, t ex på andra Kulturskolor.

3.8. *LÄNKAR*

Så här ser sidan ut som man kommer till om man klickar på LÄNKAR. Här har jag lagt ut länkar till lite mer utförliga instruktioner i programmet Audacity och till de mycket lärorika sidorna PIM och Multimediasbyrå. Länken ”Musikbiblioteket i Multimediasbyrå” är en riktig skattkista för både lärare och elever i alla åldrar! Här kan vem som helst ladda ner musik inom

en massa olika stilar och genrer som dessutom är fri att använda inom alla pedagogiska sammanhang. Om det exempelvis är några elever som gör ett grupparbete om medeltiden kan de här gratis ladda ner passande musik som de sedan kan använda utan att det finns några upphovsrättsliga hinder.

4. Återkoppling från ”testpiloterna”

Som jag tidigare nämnt skickade jag ut denna första version till mina kurskamrater för att få lite återkoppling på hur de uppfattade upplägget och om de förstod mina instruktioner etc. Detta bad jag mina ”testpiloter” att fokusera på:

1. Om man förstår vad man ska göra.
2. Om det går att följa instruktionerna.
3. Vad som är svårast när det gäller det rent tekniska.

Utöver dessa punkter bad jag dem även att säga vad de tyckte rent allmänt. Efter någon vecka hade jag fått in några synpunkter. De flesta verkade ha upplevt det som roligt att testa de olika momenten. Någon hade kört fast redan vid utrustningen:

“Jag har ännu inte haft möjlighet att testa ditt program men det kommer! Har ingen mikrofon ännu så länge.”

Lite senare träffade jag personen i fråga och fick denna muntliga kommentar:

”Jag fastnade tyvärr på vägen och kunde inte ens göra övningarna eftersom min dator inte har någon inbyggd mikrofon. Jag ska försöka fixa det snart och så återkommer jag med feedback.”

En annan tyckte det var jättekul att komma i kontakt med programmet Audacity. Den här personen tyckte att det var spännande och intressant när man insåg hur komplext och rikt på nyanser det talade språket är efter att ha testat de olika ljudexperimenten. En del hade redan varit i kontakt med programmet Audacity tidigare men blev hjälpta av länkarna till videoinstruktionerna:

“Det är pedagogiskt upplagt, och känns spännande. Jag har inte själv provat att göra några av övningarna, men jag har själv Audacity och har använt det en del, och hade faktiskt glädje av att titta på videosnuttarna om hur programmet fungerar. Så jag tror att den som har viss datorvana utan vidare ganska snabbt kan komma igång med att jobba utifrån den information som du har gett på hemsidan.”

Det var någon som hade låtit ett barn i lågstadieåldern vara med och prova. Då fick jag den här mycket befogade synpunkten:

“...en spontan kommentar från en av våra (ganska små, 6-8 år) julgäster är att han tycker Du skall skriva mer på första sidan till barnen om varför det kan vara kul att hålla på med detta.”

En liknande kommentar gav ett lite äldre barn som fick testa denna första version. Han ville ha fler video-instruktioner som visade hur programmet fungerade och efterlyste fler exempel att *“klicka på”* för att få grepp om *“varför”*.

En vuxen “testpilot” konstaterar:

“...jag längtar efter en ingress, nu känns det lite som man ramlar in i programmet utan att riktigt förstå om man är "från början" och vad man kan göra.”

En 9-årig flicka behövde ha hjälp med installationen av programmet och att få igång instruktionsfilmerna, men därefter klarade hon sig helt på egen hand och experimenterade friskt. Hon tyckte det var kul och hade inga problem att följa instruktionerna. Hon skulle definitivt använda programmet igen!

Sammanfattningsvis kan man nog säga att mina ”testpiloter” verkade tycka det var intressant och kul att testa de olika uppgifterna och framförallt var det många som uppskattade att de fått reda på att gratisprogrammet Audacity finns. Så gott som alla tyckte att instruktionerna var tydliga, lätta att följa och att länkarna till videoinstruktionerna var bra! När man väl hade kommit igång verkade det hela flyta på ordentligt, men det många saknade var en slags inbjudande ingress till sidan som på något sätt förklarar *varför* det kan vara kul och intressant att hålla på med det här.

5. Slutreflektioner

Eftersom mitt arbete mycket har bestått i att försöka lista ut, eller snarare *gissa* hur ljudövningarna (och för den delen även hela upplägget) ska utformas på den här sidan, har jag inte kunnat luta mig så mycket mot redan befintlig forskning. Detta - att gissa - skriver däremot Al Balkin om i sin artikel "The creative music classroom: laboratory for creativity in life":

"Guessing (the essence of discovery learning) has been most successful in science education. Application in music education is less frequent but equally promising. Guessing is not an end in itself, but a simple first stage process to initiate creative problem solving."

Workshopen "Norrköping Låter" var ett viktigt steg för att försöka ta reda på om de övningar jag först tänkt ut fungerade som jag hade tänkt. Det gjorde de på sätt och vis eftersom jag då var mer fokuserad på och pressad att få fram något klingande resultat för att kunna använda till en redovisning av projektet under Nordiska Musikdagar 2007. Å andra sidan kände jag, som jag beskrivit ovan, att övningarna hade vunnit på att ändra karaktär till att bli mer processinriktade istället. Det verkar nämligen som om barn rent generellt sett är mer intresserade av själva "skapandeprocessen" än att nå fram till ett konkret resultat eller mål. Jag har läst en intressant text av Bo Nilsson som heter "I can always make another one!" – Young musicians creating music with digital tools. Där finns ett avsnitt där författaren gör följande reflektion efter en studie där barn har fått skapa musik fritt med hjälp av en dator och synthesizer (kapitel 16, s 212):

"The notion of saving your work might be important from the adult researcher perspective, but did not seem as crucial to the children. When I saved one of Gunborg's songs before she deleted it she claimed: "I could have a hundred songs if you had saved them all!" ..."

Det verkar inte finnas så mycket forskning kring barns ljudskapande, men det finns en hel del litteratur som handlar om barns musikaliska kreativitet. I den pågående studien "Barns musikaliska läroprocesser" av Bo Nilsson undersöks barns förmåga att lära sig ett antal skånska traditionella sånglekar och dansformer. I en inledande text till delrapporteringen av

detta projekt hittade jag en text som handlar om den komplexa lärandesituation som råder för barn idag:

"Barn lär sig mycket i sin musikaliska vardag. Denna kan beskrivas som de samlade musikaliska aktiviteter och erfarenheter barn får i sin hemmiljö, i skolan och på fritiden och det är i alla dessa omgivningar som deras musikaliska kreativitet och kompetens utvecklas. En del av barnens fritid kan vara organiserad, exempelvis på fritidshemmet, men många barn tillbringar en betydande del av sin dag i vad som kan sammanfattas under beteckningen "den tredje miljön" där föräldrar och lärare inte har så stort inflytande."

I "Children's practice of computer-based composition" (2005) av Bo Nilsson och Göran Folkestad får barn på lågstadiet komponera fritt med hjälp av synt och dator. Författarna kan i sin analys av den empiriska studien se att barnen har fem olika infallsvinklar i sitt komponerande:

1. Synt+dator i fokus.
2. Personliga känslor och fantasier i fokus.
3. Spela på klaviaturen i fokus.
4. Musiken i sig i fokus.
5. Uppgiften i sig i fokus.

Utan att gå in i detalj på vad de menar med dessa indelningar tyckte jag att det var väldigt intressant vad som hände när barnen hade Synt+dator i fokus:

"With the synthesizer and computer in the foreground of the activity, the equipment is turned into tools and devices that are to be examined and controlled, and the limitations of which are to be explored. Extensive experiments with sounds and tracks are performed."

Framförallt det sistnämnda ("*Extensive experiments with sounds...are performed*") är intressant och fungerar som en bra koppling till mitt projekt, eftersom det här talas om en verksamhet som experimenterar med just ljudet *som sådant* och inte, som det brukar vara när man komponerar, fokuserar på tonhöjder och rytmer.

Till sist vill jag alldeles kort lägga in ett genusperspektiv i denna slutreflektion. Inte helt oväntat var det framförallt pojkar som använde sig av "Synt+dator"-fokuset i exemplet ovan,

medan min personliga erfarenhet, från bl a projektet ”Norröping Låter”, är att det är tjejerna som är mest intresserade av att experimentera med ljud och ljudbearbetning! Som en bra slutkläm kan det därför vara värt att påpeka att en av våra främsta svenska ljudkonstnärer idag heter Hanna Hartman.

6. Referenser

Balkin, Al - *The creative music classroom: laboratory for creativity in life* (1985). Music Educators Journal

Nilsson, Bo and Folkestad, Göran - *Children's practice of computer-based composition* (2005). Music Education Research nr 1

Nilsson, Bo – *I can always make another one! – Young musicians creating music with digital tools* (2003). Musicianship in the 21th century: Issues, trends and possibilities.

Nilsson, Bo – *Barns musikaliska läroprocesser* (2006). Rapport från ett pågående forskningsprojekt; Paper presenterat vid Rikskonferensen i ämnesdidaktik vid Högskolan Kristianstad 2006

PIM (Praktisk IT- och Mediekompetens) – www.pim.skolutveckling.se

Multimediabyrån – www.multimedia.skolverket.se

Tack Gunilla Amnér för handledning och hjälp att strukturera upp mitt arbete.

Tack Pär Moberg och Rosa Mileros för mycket värdefull kamratgranskning.